

## **ОГЛЯД ІНСТРУМЕНТІВ ПІДТРИМКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ (березень – квітень 2024 р.)**

### **Боргова сфера**

Міжнародне партнерство відіграє важливу роль у мобілізації коштів на першочергові потреби України. Загальні потреби зовнішнього бюджетного фінансування на 2024 р. становлять щонайменше 37,2 млрд дол. США<sup>1</sup>. В березні – на початку квітня 2024 р. відбулася активізація у сфері отримання міжнародного пільгового фінансування.

*У березні 2024 р. Міністерство фінансів України залучило понад 9 млрд дол. США пільгового фінансування від міжнародних партнерів<sup>2</sup>.*

Серед донорів:

– ЄС – 4,9 млрд дол. США (пільгове фінансування). Кошти від ЄС є першим траншем у межах нового інструменту Ukraine Facility. Вони також є частиною перехідного фінансування, загальний обсяг якого сягає 6 млрд евро. Механізм перехідного фінансування дає змогу забезпечити нагальні потреби бюджету до остаточного затвердження Плану України для Ukraine Facility;

– Канада – 1,5 млрд дол. США (пільгове фінансування). Пільговий кредит від Канади надійшов у рамках третьої додаткової угоди, яка є продовженням угоди, підписаної 8 серпня 2022 р.;

– Японія – 1,1 млрд дол. США (пільгове фінансування). Японія спрямовувала фінансову допомогу через механізми Світового банку. Зокрема, до державного бюджету надійшло 882 млн дол. США – частина позики на підтримку політики розвитку «Основи зростання» (DPL), 230 млн дол. США – кошти в межах «Екстреного проекту надання інклюзивної підтримки для відновлення сільського господарства України (ARISE)»;

– МВФ – 880 млн дол. США (пільгове фінансування). Фінансування від МВФ – це четвертий транш у межах програми Механізму розширеного фінансування (EFF). Україна залучила вже близько 5,4 млрд дол. США з передбачених програмою 15,6 млрд дол. США;

---

<sup>1</sup> Спільне комюніке за підсумками засідання Керівного комітету Багатосторонньої Координаційної Платформи донорів для України 10 квітня 2024 року.  
URL: [https://mof.gov.ua/uk/news/joint\\_communicu\\_following\\_the\\_meeting\\_of\\_the\\_steering\\_committee\\_of\\_the\\_multi-agency\\_donor\\_coordination\\_platform\\_for\\_ukraine-4547](https://mof.gov.ua/uk/news/joint_communicu_following_the_meeting_of_the_steering_committee_of_the_multi-agency_donor_coordination_platform_for_ukraine-4547)

<sup>2</sup> У березні 2024 року Міністерство фінансів залучило близько 9 млрд дол. США пільгового фінансування від міжнародних партнерів.  
URL: [https://mof.gov.ua/uk/news/ministry\\_of\\_finance\\_attracted\\_about\\_usd\\_9\\_billion\\_of\\_concessional\\_financing\\_from\\_international\\_partners\\_in\\_march\\_2024-4529](https://mof.gov.ua/uk/news/ministry_of_finance_attracted_about_usd_9_billion_of_concessional_financing_from_international_partners_in_march_2024-4529)

– Сполучене Королівство – 515 млн дол. США (пільгове фінансування). Пільгове фінансування від Сполученого Королівства є частиною позики на підтримку політики розвитку «Основи зростання» через механізм Світового банку.

*Довідково.* У 2024 році зовнішнє фінансування сягає 10,1 млрд дол. США, від початку повномасштабної війни – 83,7 млрд дол. США. Міжнародну допомогу спрямовують на фінансування пріоритетних соціальних видатків державного бюджету України.

На початку квітня до держбюджету України також надійшло 118 млн дол. США на безповоротній основі від Уряду Японії в рамках проєктів Світового банку «Зміцнення системи охорони здоров'я та збереження життя» (HEAL Ukraine) та «Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей» (HOPE).

**В першій декаді квітня 2024 р. Уряд України провів низку важливих зустрічей з міжнародними партнерами для узгодження намірів щодо забезпечення Україні можливості покрити свої потреби в бюджетному фінансуванні у 2024 та 2025 рр.**

- Члени Керівного комітету Багатосторонньої координаційної платформи донорів для України зустрілися в Києві 10 квітня, щоб підтримати термінові та довгострокові потреби України у фінансуванні. З огляду на майбутню діяльність, члени Керівного комітету Платформи підтвердили такі цілі на 2024 р.

1. Зберегти макроекономічну та фінансову стабільність шляхом надання прямої бюджетної підтримки.

2. Підтримати Україну для покриття критичних потреб у захисті енергосектора, аварійному ремонті та відновленні.

3. Розробити єдиний портфель пріоритетних проєктів раннього відновлення в межах системи управління державними інвестиціями відповідно до стратегічного бачення економічного відновлення України, в тому числі на основі Плану для Ukraine Facility та результатів Швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення України (RDNA3).

4. Вдосконалити та підтримати впровадження єдиного портфеля пріоритетних, послідовних коротко- та середньострокових реформ та критичних заходів для уможливлення економічного відновлення, прискорення економічного зростання та підтримки євроінтеграційного шляху України, з використанням Матриці реформ як основного інструменту.

5. Розробити конкретні та обмежені в часі заходи в рамках Плану дій управління державними інвестиціями для всеохопного вдосконалення управління державними інвестиціями. А також розробити спеціальні плани дій для усунення поточних прогалин у моніторингу допомоги та спроможності її поглинання в межах спеціальних робочих груп і галузевих консультацій.

6. Створити умови для підтримки приватного сектора та участі його у відбудові, зокрема усунення перешкод для інвестицій (таких як відсутність страхування політичних ризиків).

Багатостороння координаційна платформа донорів для України й далі підтримуватиме надійні та ефективні формати координації допомоги, аби гарантувати, що донори покривають найпріоритетніші потреби України.

- 9 квітня 2024 р. Міністр фінансів України Сергій Марченко провів зустріч із Регіональним директором Світового банку у справах України, Білорусі та Молдови, Регіон Європи та Центральної Азії Аруп Банерджі для обговорення стану

реалізації спільних проєктів, а також мобілізації необхідних Україні фінансових ресурсів<sup>3</sup>. Наразі поточний портфель спільних проєктів становить 19 інвестиційних проєктів та 3 системні проєкти на загальну суму понад 9 млрд дол. США та 1 млрд євро. Дальше виконання всіх потрібних заходів забезпечить підготовку та укладення другої Угоди із серії Позик на підтримку політики розвитку «Основи зростання», що своєю чергою дозволить Україні залучити додаткову бюджетну підтримку до кінця 2024 р.

• 6 квітня 2024 р. Міністр фінансів України Сергій Марченко взяв участь у **35-й Конференції «Перспективи економіки та фінансів»** у Чернобію (Італія) та в онлайновому форматі<sup>4</sup> виступив ключовим спікером дискусійної панелі «Світова економіка та перспективи Європи». Також у рамках Конференції Сергій Марченко провів низку зустрічей високого рівня: з Єврокомісаром з питань згуртованості та реформ Елізою Феррейра та Єврокомісаром з питань економіки Паоло Джентілоні. Сторони обговорили **євроінтеграційний трек України; спрямування заморожених активів РФ на користь України** – з Президентом Інституту Жака Делора Енріко Летта; з Головним секретарем казначейства Сполученого Королівства Лаурою Тротт для обговорення **дальшої двосторонньої співпраці країн**; під час зустрічі з Комісаром Європейського Союзу з питань економіки Паоло Джентілоні – **співпрацю України з ЄС у рамках фінансового Інструменту Ukraine Facility** та впровадження Україною реформ, визначених у Плані України в межах Інструменту (у березні 2024 р. Україна отримала перший транш у рамках перехідного фінансування Ukraine Facility обсягом 4,5 млрд євро).

Наступний транш фінансування Ukraine Facility обсягом 1,5 млрд євро в рамках перехідного фінансування Україна може отримати вже у квітні за результатами виконання реформ та за позитивної оцінки Європейської Комісії (Україна вже виконала три з п'яти індикаторів). Також на найближчі три місяці Мінфін України має виконати індикатори у сфері своєї відповідальності для залучення наступної бюджетної підтримки, зокрема:

- схвалення Бюджетної декларації на 2025–2027 рр.;
- схвалення плану заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління державними інвестиціями.

Виконання всіх індикаторів за Програмою для першого етапу дозволить залучити бюджетну підтримку обсягом близько 4 млрд євро. **Загалом у 2024 р. Інструментом передбачено 16 млрд євро.**

• Під час зустрічі Міністра фінансів України Сергія Марченка та Надзвичайного і Повноважного Посла США в Україні Бріджит Брінк 29 березня 2024 р. було **підписано двосторонню Угоду щодо відтермінування виплат за**

<sup>3</sup> З лютого 2022 року Україна залучила понад 31 млрд доларів США через механізми Світового банку: Сергій Марченко на зустрічі з представниками Банку.  
URL: [https://mof.gov.ua/uk/news/since\\_february\\_2022\\_ukraine\\_has\\_attracted\\_over\\_usd\\_31\\_billion\\_through\\_world](https://mof.gov.ua/uk/news/since_february_2022_ukraine_has_attracted_over_usd_31_billion_through_world)

bank\_mechanisms\_sergii\_marchenko\_at\_the\_meeting\_with\_the\_banks\_representatives-4545

<sup>4</sup> Сергій Марченко на Конференції «Перспективи економіки та фінансів»: Україна зберегла фінансову стабільність і продовжує демонструвати стійкість.  
URL: [https://mof.gov.ua/uk/news/sergii\\_marchenko\\_speaking\\_at\\_the\\_outlook\\_for\\_the\\_economy\\_and\\_finance\\_conference\\_ukraine\\_has\\_maintained\\_financial\\_stability\\_and\\_continues\\_to\\_demonstrate\\_resilience-4538](https://mof.gov.ua/uk/news/sergii_marchenko_speaking_at_the_outlook_for_the_economy_and_finance_conference_ukraine_has_maintained_financial_stability_and_continues_to_demonstrate_resilience-4538)

**державним боргом**<sup>5</sup>. Укладання зазначеної Угоди передбачено Меморандумом про взаєморозуміння щодо призупинення виплат за державним боргом з групою офіційних кредиторів України з країн G7 та Паризького клубу. Підписання Угоди дозволить зменшити боргове навантаження на державний бюджет та спрямувати кошти, що мали бути сплачені на погашення та обслуговування боргових зобов'язань, на потреби соціальної та гуманітарної сфер.

- У період з 25 по 26 березня представники Міністерства фінансів України взяли участь у засіданні Адміністративної Ради **Банку Розвитку Ради Європи (БРРЄ)** у Парижі (Франція)<sup>6</sup>. Під час засідання Адміністративної Ради Банку було представлено **новий проєкт «НОМЕ. Компенсація за знищене майно»**, який передбачає надання Україні кредиту обсягом 100 млн євро. За результатами обговорення проєкт підтримала та затвердила Адміністративна Рада БРРЄ. Залучені кошти буде спрямовано на підтримку механізму прямої допомоги, завдяки якому кінцеві бенефіціари, у тому числі учасники бойових дій, інваліди та багатодітні сім'ї, отримають компенсацію за знищене внаслідок бойових дій та терористичних атак РФ житло у вигляді сертифікатів на придбання житла. Проєкт реалізовуватиметься по всій території України.

- 19 березня 2024 р. в рамках робочого візиту до Люксембурга Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль та Міністр фінансів України Сергій Марченко зустрілися з новопризначеною головою **Європейського інвестиційного банку (ЄІБ)** Надею Кальвіно. Сторони обговорили наступні кроки Уряду та механізми для ефективної реалізації проєктів Банку в Україні та залучення потрібного фінансування. Наразі обсяг ініціатив ЄІБ у державному секторі становить 25 проєктів загальним обсягом 5,2 млрд євро. З них на стадії реалізації – 23 проєкти загальним обсягом 4,81 млрд євро. Щодо обговорення наявних ініціатив, Сергій Марченко наголосив, що наразі Міністерство фінансів України ретельно працює над можливими механізмами для створення новий фінансових угод з ЄІБ, а також задля збільшення ефективності робочих ініціатив у 2024 році. В результаті зустрічі сторони домовились продовжити роботу над ефективним упровадженням поточних і потенційних проєктів та залученням нових інвестицій Банку в Україну.

**Кабінет Міністрів України ухвалив постанову щодо надання можливості сільським та селищним бюджетам залучати запозичення, у тому числі в українських банках та міжнародних фінансових організаціях.** Проєкт розроблено для приведення у відповідність до норм Бюджетного кодексу України.

Серед ключових нововведень такі.

- Розширення механізмів здійснення місцевих запозичень та надання місцевих гарантій для селищних та сільських рад.
- Визначення осіб, уповноважених на підписання документів, пов'язаних з місцевими запозиченнями та гарантіями.

<sup>5</sup> Міністр фінансів України Сергій Марченко підписав Угоду з США щодо відтермінування виплат за державним боргом.  
URL: [https://mof.gov.ua/uk/news/minister\\_of\\_finance\\_sergii\\_marchenko\\_signed\\_an\\_agreement\\_with\\_the\\_united\\_states\\_on\\_state\\_debt\\_payments\\_deferral-4527](https://mof.gov.ua/uk/news/minister_of_finance_sergii_marchenko_signed_an_agreement_with_the_united_states_on_state_debt_payments_deferral-4527)

<sup>6</sup> Україна отримає 100 млн євро від Банку Розвитку Ради Європи в рамках проєкту “НОМЕ. Компенсація за знищене майно”.  
URL: [https://mof.gov.ua/uk/news/ukraine\\_will\\_receive\\_eur\\_100\\_million\\_from\\_the\\_council\\_of\\_europe\\_development\\_bank\\_within\\_the\\_project\\_nome\\_compensation\\_for\\_destroyed\\_property-4525](https://mof.gov.ua/uk/news/ukraine_will_receive_eur_100_million_from_the_council_of_europe_development_bank_within_the_project_nome_compensation_for_destroyed_property-4525)

- Створення умов для моніторингу затверджених рішень і зменшення кількості форм бюджетної звітності.

Окреслені зміни сприятимуть підвищенню прозорості та відповідальності при здійсненні місцевих запозичень, а також допоможуть громадам адаптуватися до економічних потреб з більшою гнучкістю. Це також сприятиме підсиленню фінансової стабільності місцевих бюджетів і стане потужним стимулом для соціально-економічного розвитку сіл та селищ по всій Україні.